

Наддніпрянська ПРАВДА

ГАЗЕТА
ВИХОДИТЬ
З 18 ЖОВТНЯ
1990 РОКУ

№ 162 (9824)

П'ЯТНИЦЯ

12

ЖОВТНЯ

1990 р.

Ціна 3 коп.

ОРГАН СВІТЛОВОДСЬКОЇ МІСЬКОЇ ПАРТІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ,
МІСЬКОЇ ТА РАЙОННОЇ РАД НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Партійне життя звіти і вибори ПІДНОСИТИ РОЛЬ КОМУНІСТІВ

— Звіти і вибори — думка важлива як політична, так і організаційно-громадська подія в житті кожної парторганізації, — так почав свою доповідь на звітно-виборних зборах комуністів колгоспу імені Чаласва секретар парткому А. Г. Котляревський. — Як у країні, так і в партії проходять складні перебудовні процеси, розширюються і поглиблюються принципи демократії, гласності. З цих умов на перший план має виступати не конфронтація, а діалог, пошук оптимальних шляхів нашого дальшого розвитку, шляхів переходу до ринкової економіки.

Доповідач розповів про діяльність комуністів господарства, пошуки нових форм роботи, зупинився на проблемах, які чекають свого вирішення, і запросив учасників зборів до відвертої, принципової розмови з нагрілих питань внутріпартійної роботи.

В обговоренні доповіді виступили десять комуністів. Ось фрагменти з їх виступів.

Т. М. ЯЦЕНКО,
пенсіонерка:

— Сьогодні серйозно можна попитати про падіння авторитету комуністів, партії в цілому. Я з цим не згодна. Не авторитет партії впаде, а тих так званих членів партії, які на перший план ставлять не загальні, а свої особисті інтереси.

Пропонуємо частину внесків, яка залишається в парторганізації, направляти на допомогу пристарілим нашим товаришам, які зараз опинилися за межами бідності, а також на ліквідацію чорнобильської аварії, допомогу дітям. В зв'язку з цим добре було б, коли б наше парторганізація виступила ініціатором перепрофілювання нашої сільської чийної, яка стало осередком для вивихів, у заклад для дітей, де б вони могли скуштувати і солодощів, і морозива. Тоді приємно було б зайти туди і батькам, дорослим. Наша роль, роль комуністів, має бути відчутнішою в житті села, колгоспу.

В. І. ВАРФОЛОМЕЄВ,
пенсіонер:

— Я літня людина. Немало років проживаю багато бачив. І мушу чесно зізнатися, що у справі ніх комуністів ніколи не було вихідних днів. І не знизу партія почала розпадатися, а з висхідної верши.

Нам, комуністам, не слід пасувати сьогодні, займати вичікувальну, споглядальну позицію. Треба будувати нове життя, і не писати заяв про вихід з партії, як це робить дехто, а боротися за честь і авторитет партії, вміти відстоювати свою позицію.

Наш колгосп не справляється з рядом показників, не завжди виконує плани. А чому? Бо погано працюємо. Набудували чимало добротних ферм, господарських споруд, гроші немалі в це вклали, а ось зробити огорожу навколо них забули. І розтягують колгоспне

добро всі, кому заманеться. Звідси і наші нестатки.

Або інший приклад. Зробили дорогу на Нагірне. Спасибі за це. Але ж якісь ці яка! Виборні вже видні. То хіба ж можна так працювати, щоб через короткий час знову переробляти зроблене? Це ж гроші викидаються на вітер, а треба вкладати їх у діло.

В нашому селі Нагірному проживає 9 комуністів. Прекрасна була б партгрупа. Збиралися б разом, вирішували нагрілі проблеми. Але нікому до нас діла немає, територіальна партгрупа не створена. Новообраному парткому треба звернути на це увагу.

І. І. ГУПАЛО,
пенсіонер:

— Шостий рік перебудовуємося, але ні партія, ні депутати влади в руки свої не беруть. Всі чогось вичікують. А чи можна так жити? Адже прилавки в магазинах пустують, ніде купити взуття, одяг, цигарки.

Немає порядку і в селі, не відчувається належність сільради. Чому в нас магазини відкриваються і закриваються тоді, коли це забачиться продавцями? Чому ніхто не слідкує за розпорядком їх роботи? Ми вас, Микола Івановичу (звертається до голови сільради М. І. Кашталія) з трудом обирали на цю посаду, то чому ж ви не вразовуєте це, не поліпшуйте свою роботу?

Або взяти нашу лазню. Чому вона не працює? Торік я говорив про це, але змін не сталося. Доки ж нам чекати? Адже не в кожного в хаті є душ, ванна. То хто ж повинен дбати про людей, як не місцева влада? Але роль її не відчутна.

Про культуру села. Які гроші потрібні, щоб знизувати амброзію? Ви ж, Микола Івановичу, депутат, голова Радн, а віддачі ніякої не даєте.

П. В. ЗОЗУЛЯ,
шофер:

— Наш авторитарі поповнився новими водіями, з ними треба працювати, вчити берегти техніку. Але нікому до них немає діла. Хто згодиться з нас, той і виступає на ставанком. А в цій справі порядок мусить бути.

Не всі комуністи виявляють активність. На політзаняття торік ходили нерегулярно, на збори теж. Хіба ж так можна робити? Де ж наші бійцівські характери, де наша неступальність?

Скажу про міський партії. Я був обраний кандидатом в його члени. Але працював слабо. Не заставляли нас працювати, не відчувалася до нас увага. Треба, щоб і в міській партії були справжні бійці партії, а не зайнятісні статисти.

Г. І. БАНДУРОВИЧ,
заступник голови колгоспу
по розвитку індивідуальних
господарств:

— Нам, комуністам, треба займатися ідеологічною роботою в ме-

сах. Люди нерідко просять захистити їх, роз'яснити те чи інше питання. А ми часто відмовчуємось, вичікуємо. Це не до лиця комуністам.

Скажу і про зв'язок з міськими організаціями. У нас чимало сільчан їздять на роботу в місто. Нормальне явище, як на мене. Але чому ні з заводу чистих металів, ні з виробничого об'єднання «Олімп» ніхто не побував у селі, не поцікавився життям і побутом своїх же робітників? Хіба наші люди там потрібні лише для того, щоб план виконувати?

Ось у деяких областях республіки останнім часом розгорнулася шалена антилеїніська кампанія. Бачите, пам'ятники Леніну декому заважають. А ми мовчки спостерігаємо це, ніякої оцінки не даємо.

Новообраному парткому треба звернути на ці недоліки, активізувати роботу в масах.

М. І. КАШТАЛІЯ,
голова сільради:

— На рахунок парткому нашого багато хоросих справ, але й недоліків, упущень ще вистачає. На мою думку, до складу його треба обрати менше керівників, а замість них хай будуть рядові комуністи, тоді й слитати буде з кого.

Критику на свою адресу визнаю, але й активність депутатів має бути відчутнішою.

О. Г. БАНДУРОВИЧ,
голова комітету
народного контролю
при сільській Раді:

— Авторитет партійної роботи, кожного комуніста підняти треба. Треба діяти, а не відсиджуватися в окопах.

Про дороги в Нагірному. Люди кажуть, що збудувати їх допоміг депутат Верховної Ради республіки В. О. Яворівський. А ми ж самі їх робили. Чому ж мовчимо про це?

А. П. КОРЖ,
голова колгоспу:

— Комуністи колгоспу мають згуртуватися, вести роботу спільно, а не сподіватися, що хтось з нас щось зробить. На нас дивляться люди, вони з нас і питають, і за господарські справи, і за культуру села, і за порядок у ньому.

На дорогу в Нагірне виділили з каси колгоспу 133 тисячі карбованців, самі й зробили 3,5 км дороги.

Про лазню, вона відремонтована, але немає кому працювати в ній. Теж парадокс.

На зборах виступили заступник завідувачого оргвідділом міськомкому Компартії України В. К. Бабенко і редактор міськрайонної газети «Наддніпрянська правда» В. В. Журавський. Вони розповіли про суспільно-політичну обстановку в місті, завдання парторганізації на даному етапі перебудови.

Збори обрали новий склад парткому, делегата на XIV міську звітно-виборну партійну конференцію. Секретарем парткому на альтернативній основі загальним голосуванням обраний А. Г. Котляревський.
Г. ЩЕДРІН.

Народний депутат УРСР В. О. Яворівський у Світловодську

Два дні в м. Світловодську перебував народний депутат СРСР і УРСР В. О. Яворівський. Минулої суботи в сесійному залі адмінбудинку відбулася його зустріч з депутатським активом міста.

В. О. Яворівський розповів про роботу другої сесії Верховної Ради республіки, питання, які належить їй розглянути, відповів на численні запитання присутніх.

Значну частину часу було приділено питанням освічення сільсько-жовтого національного прапора, піднятого у відповідності з рішенням президії міської Ради народних депутатів разом з червоно-лазуровим державним прапором республіки на шоглах поблизу пам'ятника В. І. Леніну. Кількогодина дискусія з цього питання закінчилася практично безрезультатно. Хоч депутати зійшлись на тому, що освячувати треба той прапор, який піднятий згідно з рішенням президії, а не той, що встановлений на мітингу 16 вересня.

До того ж пропонувалося запросити на акт освячення крім представників Української автономної церкви, ініціатором якого виступив Петро Войко освятити два сільсько-жовті національні прапори України. Представники місцевого осередку Руху, а також осередків Демократичної і Республіканської партій разом з групою учасників зустрічі пронесли ці прапори через усе місто від обеліску Слави до адмінбудинку, де і підняли на двох шоглах.

Відбувся імпровізований мітинг з цієї нагоди. Після цього В. О. Яворівський попросився до присутніх на площі Світловодській Києва.

Від редакції: Ранком на наступного дня виявилось, що якийсь зловмисник зірвав один з освячених сільсько-жовтих прапорів, піднятих на площі поблизу пам'ятника В. І. Леніну. Особу зловмисника не встановлено.

ділю об 11 год дня. Але знову ж таки ніякого рішення з цього питання депутати не прийняли.

Після цього В. О. Яворівський зустрівся з членами міського осередку Руху. Представники редакції «Наддніпрянської правди», який хотів взяти участь у цій розмові, з ініціативи В. Л. Давидова і Ю. І. Сергєєва на цю зустріч не допустили.

В неділю, 7 жовтня, В. О. Яворівський зустрівся о 12-й годині дня на Бульварному спуску в районі обеліску Слави з виборцями. Мова йшла про роботу сесії Верховної Ради республіки, шляхи переходу України до ринку.

Депутат відповів на запитання присутніх.

Потім тут же представник Української автономної церкви отець Петро Войко освятив два сільсько-жовті національні прапори України. Представники місцевого осередку Руху, а також осередків Демократичної і Республіканської партій разом з групою учасників зустрічі пронесли ці прапори через усе місто від обеліску Слави до адмінбудинку, де і підняли на двох шоглах.

Відбувся імпровізований мітинг з цієї нагоди. Після цього В. О. Яворівський попросився до присутніх на площі Світловодській Києва.

Від редакції: Ранком на наступного дня виявилось, що якийсь зловмисник зірвав один з освячених сільсько-жовтих прапорів, піднятих на площі поблизу пам'ятника В. І. Леніну. Особу зловмисника не встановлено.

Вісті з поля ПІДНИМАЄМО ЗЯБ

У міру закінчення обсягів робіт механізатори нашої бригади напружують темпи підняття зябу. Рілля на весну належить підготувати на площі 1200 гектарів. Добре працює водій енергонасиченого трактора Т-150 Михайло Павличенко. Щосміни він зорює 9—10 гектарів, укладаючись у норму виробітку. Його товариш

по роботі Іван Тихийський, у якого трактор ДТ-75, щодня готує грунт на площі 7 гектарів.

Днями на підняття зябу буде виділено додаткову кількість техніки.

П. ВОЛКОВ,
бригадир другої
тракторної бригади
колгоспу імені
40-річчя Жовтня.

Із законом жарту зайві

НАШІ ІНТЕРВ'Ю

Останнім часом у місті відбуваються події, що певним чином загострюють суспільно-політичну обстановку, викликають зіткнення думок, позицій. Це стосується насамперед питань національної символіки, правової основи її впровадження. З приводу цього ми звернулися до прокурора міста Ю. П. СПУСКАНЮКА і попросили його відповісти на кілька запитань.

— Як відомо, президент райської РСР ніде не заміської Раді народних депутатів прийняла рішення про підняття на площі імені В. І. Леніна сільсько-жовтого прапора, а трохи пізніше такий же прапор з'явився і біля адмінбудинку. 7 жовтня відбулося його урочисте освячення. Як на ваш погляд, ці акції пов'язуються з існуючим законодавством?

— На жувулі сесії міської Раді я висловив свою думку з цього приводу. Зараз її повторюю: рішення президії міської Раді незаконне і його належить відмінити.

В даному випадку президія перевищила свої повноваження, передбачені Положенням про гола і президії місцевих Рад народних депутатів, що затверджене 5 березня 1990 року.

Більше того, порушено Указ Президії Верховної Ради УРСР від 30 липня 1981 року про прапори і емблеми державних і громадських органів, організацій Української РСР і їх посадових осіб, згідно з яким використання незаконних прапорів і емблем не дозволяється. Сільсько-жовтий прапор як символіка будь-якої організації Ук-

раїни неможливо, мали місце факти пасивної до деяких депутатів, виявленні опору працівникам міліції. Це є грубим порушенням громадського порядку, що наразиться згідно з Карним Кодексом УРСР.

— Хто і яку відповідальність понесе за протизаконні дії?

— В прокуратуру міста надійшли заяви від президії міської Раді народних депутатів, бюро міському Компартії України, депутата О. С. Прилуцького і громадянина М. В. Литвиненка про притягнення винуватців до відповідальності.

По результатах перевірки заяв О. С. Прилуцького прокуратурою міста вже порушено кримінальну справу про злісне хуліганство, що мало місце на площі імені В. І. Леніна 16 вересня, проводиться також розслідування.

По заявах М. В. Литвиненка, президії міської Раді і бюро міському Компартії України про наклепи на їх адресу з боку В. Л. Давидова і Ю. І. Сергєєва проводиться додаткове слідство і ближчим часом вирішиться питання про порушення кримінальної справи згідно із статтею 125, частина 2, Кримінального Кодексу УРСР.

Хто і яку відповідальність понесе за протизаконні дії, вирішить склад того суду, який заслухає порушені справи.

розберуть по подаір'ях з установами подальшого організованого випасу, та вони будуть вивезені і здані на м'ясокомбінат. Якщо ж господарі знайдуться тільки під час відвантаження коней, збитки по експлуатації техніки за перевезення та нанесення витрат міському господарству будуть вихаровані з цих осіб.

В. МИХАЙЛЕНКО,
заступник голови
міської Раді
народних депутатів.

МОСКВА. Найближчу в лінійні фронтовікві на країні лікарню для мо-1200 шведів приймала Держ-

авина комісія — Багатоповерховий госпіталь, призначений для лікування ранимих Великої Вітчизняної війни і воїнів-інтернаціоналістів, зведено шведів в лісовим масивом на Волгоградському шосе. Тут багато новинки, призначених для подання медичної допомоги інвалідам.

У залі глядачів госпіталю.
(Фотохроніка ТАРС—УКРІНФОРМ).

ПОДВОЇТИ ЗУСИЛЛЯ У БОРОТЬБІ З ЗЛОЧИННІСТЮ

З ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЇ РАЙОННОЇ РАДИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ

Турботою про зменшення злочинності у районі були зроблені наступні висновки: присутніх на засіданні президії районної Раді народних депутатів під час заслуховування звіту «Про роботу міськрайвідділу внутрішніх справ по боротьбі з злочинністю, порушеннями правил торгівлі, спекуляцією, розкраданням державного і особистого майна та дотриманням соціальності».

З інформації заступника начальника міськрайвідділу внутрішніх справ М. Г. Мітягінського члена президії Раді, голови колгоспів, голови виконкомів сільрад, інші запрошені довідалися, що, незважаючи на те, що зменшилась майже удвічі у порівнянні з минулим роком кількість скоєних злочинів, а також зменшилась кількість нерозкритих справ у два рази, все ж злочинність серед неповнолітніх зростає. Багато ще випадків порушення правил торгівлі, непоодинокі випадки продажу товарів зі складів. Збільшилась кількість дрібних крадіжок, порушень торгівлі спиртними напоями, проліві самогоніваріння та появи у громадських місцях у нетверезому стані.

Здавалось би, і голови колгоспів, і голови сільрад повинні бути зацікавлені у тому, щоб була посилена боротьба з злочинністю. Тобто необхідно створити належні умови для роботи дільничних інспекторів. Та, на жаль, лише двоє з них забезпечені транспортом, мають телефонний зв'язок. І це в умовах, коли складені договори колгоспів району з відділом внутрішніх справ, де за-

писано, що колгоспи зобов'язуються забезпечити дільничних інспекторів житлом, службовим приміщенням, паливом і оплатити побутові послуги, оплату телеграфно-телефонних послуг, технічного загодження автомобілів і паливно-мастилинними матеріалами. Про це доводилось ще раз нагадувати головам колгоспів на засіданні президії.

У прийнятому рішенні гола колгоспів зобов'язано забезпечити дільничних інспекторів транспортом, подбати про встановлення телефонів. Окремо ці зобов'язання поставлені перед головами колгоспів імені Гатаріна В. О. Валухом. На ці ж недоліки вказано головам колгоспів імені В. Ульянова Р. М. Сачевському та імені Котоського Ф. С. Криворучку.

За минулий рік значно зросла у районі кількість дорожньо-транспортних пригод. У 19 випадках 3 чоловіки загинули, 21 поранений. Сім пригод скоєні в'їзномі водами. Найбільше загрози виникла відсутність дисципліни на транспорті у колгоспах «Прогрес», імені Куйбішева. Викликає тривогу і стан справ з аварійністю на території Подорожненської, Андрушівської та Григорівської сільрад.

Були вказані основні причини і умови скоєння злочинів: недостатня праця пропаганди, інформування населення про злочинність і її причини, виконкомів сільських Рад не стали координуючим центром у боротьбі з злочинністю. Не в повній мірі проводять профілактику злочинності і госпів району з відділом внутрішніх справ, де за-

тори. Недостатньо дбають про забезпечення збереження колгоспної власності, зокрема кормі, техніки, отрутохімікатів керівники всіх ланок господарств.

Здійснено 5 крадіжок з магазинів. Це стало можливим тому, що магазини технічно не зміцнені, більшість з них не обладнані охороною пожежної сигналізацією. У таному ж стані комплексу приймальні пункти побутокмбінату. Вказано інші причини, усунення яких дозволить зберегти державне і особисте майно від розкрадання, зменшити кількість скоєних злочинів. Голові райспоживтовариства М. М. Бричезькому доручено забезпечити нормальну роботу охорононої сигналізації магазинів, а також забезпечити їх іншими технічними засобами охорони.

Зобов'язано гола виконкомів сільрад разом з міськрайвідділом внутрішніх справ активізувати діяльність добровільних народних дружин на боротьбу з негативними явищами.

Було заслухано повелення голови райспоживтовариства М. М. Бричезького щодо зміцнення охорони магазинів, інших торговельних закладів.

Контроль за виконанням даного рішення покладено на постійну комісію по соціальності і охороні громадського порядку (голова комісії В. І. Мітягін) та заступника голови виконкому райради А. Г. Гулеву.

А. САРКІСОВА,
консультант
районної Раді
з питань гласності
та вивчення
громадської думки.

Офіційний відділ

Коней здадуть на м'ясокомбінат

Певний період часу певний родних депутатів виважити світловодці — свідки того, як по місту бродить значна кількість коней. Вони пасують зелені насадження, квітні на клумбах, знищують городи з приватному секторі міста. Від жителя Світловодська надходять справедливі скарги. Спроби міської Раді на-

родних депутатів виважити господарів цих коней з метою упорядкування догляду за ними, організованого випасу, результатів не дали.

З урахуванням усіх цих обставин просимо і полегшемо, що коли до 15 жовтня не знайдуться господарі тварин, коней не

Резонанс

Закликати до порядку

Того дня, 16 вересня минулого року, гірко було не лише у комуністів, а і в кожній чесній людині, зокрема у ветеранів війни і праці. Важко було дивитися, як оті «молодники» топтали все святе.

В. Л. Давидов та Ю. І. Сергєєв оголосили голодовку. А що то за триденне голодування? То просто після переїдання «овощів» в шлунку. Подумавши, 4 чи 5 кілограмів ваги скинули! Для здоров'я лише краще. В блокудному Ленінграді люди по дню, по нічці не їли, та ще й працювали на оборону.

Хотілося б знати, чи оті голодуючі читали книги «Як гар-

тувалася сталь», «Молода гвардія», «Повість про справжню людину», і який слід вони залишили в їхніх душах? Та що книги! На жваких прикладах можна навчитися людяності і порядку.

Я пенсіонерка. На мою долю, в мої майже дитячі роки, випала жорстока війна. Мої ровесниці, маленькі, тоненькі, як стеблинки, оралі поле ківрами. Доводилося й під бомбами бути.

Старший брат евакуював колгоспну худобу, а потім його окупанти хотіли загнати в Німеччину, три рази з ешелона втікав. А коли повернувся наші,

лішов захищати Батьківщину, був комсомольцем, загинув у 18 років, залишившись вірним віськовій присязі.

Полягли смертю хоробрих і чотири двоюрідних братів та батько. Всі брати також були комсомольцями, один з них воював, будучи політруком. А ще один братик повернувся додому без руки.

Більшість із нас, діечат, працювала на оборону. Працювали з раннього ранку й до пізнього вечора. А потім ще брали коней чи волів, запрягали їх у візок, збирали в колгоспників продукти — яйця, сушку і т. п. — і відвозили в ближчі польові

госпіталі для важкопоранених. Це також робили комсомольці. Та хіба тільки це? Коли йшли налегкі бої за Павліакою, то доводилося збирати полеглих за Вітчизну й зовати їх.

І коли йшов мітинг на площі, а по суті, творилося беззаконня, мені все це пригадалось. Чого ж вони хочуть, оті молоді люди! Які вони різні в судженнях! Як «смільков» полявають брудом комуністів! А саме комуністи вже не один раз організували суботники по збиранню врожаю городини. Щоб був у нас хліб і до хліба.

А хіба щось подібне зробив Рух «лідерів» новостворюваних партій? Чи хоч один суботник організували В. Л. Давидов і Ю. І. Сергєєв? Легше всього

критикувати. А що вони можуть запропонувати на заміну? З яким багатем вони йдуть до людей, окрім «Ганьба!» та «Геть!»

Ото тільки й турботи в них, що почепити біля адміністративного будинку жовто-блакитний прапор, підняти його на щоглі з тризубом, що нагадує диявола з трьома рогами, і знейшли ж, що підняти з мотлоху історію...

Невже з жиро голодуючі не понесуть відповідальності за те, що ображали депутатів, за яких самі ж і голосували! Порушення порядку треба поставити на місце за те, що сіють ворожнечу поміж людьми.

м. Світловодськ.

ТКАЧ,
пенсіонерка.

РІДНЕ СЛОВО

ВИДАЮТЬ ПРАВЛІННЯ МІСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІМЕНІ
Т. Г. ШЕВЧЕНКА І СЕКЦІЯ МОВИ, ЛІТЕРАТУРИ,
ФОЛЬКЛОРУ І МИСТЕЦТВА МІСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ОХОРОНИ
ПАМ'ЯТОК ІСТОРІЇ І КУЛЬТУРИ.

ВИПУСК 2.

Республіканська конференція товариства

Мова — душа народу. Завдяки їй можливе його повноцінне життя. У мові акумулюється досвід попередніх поколінь, відбиваються усі досягнення науки і мистецтва, від рівня її розвитку і становлення у суспільстві залежать винавдення та реалізація інтелектуального потенціалу нації і кожної людини. Це підкреслювали учасники звітно-виборчої конференції Товариства української мови імені Тараса Шевченка, яка 29—30 вересня проходила у Києві.

Аналізуючи роботу товариства, поет Дмитро Павличко, який стоїть біля його колісник і впродовж року очолював цю громадську організацію, відзначив, що останнім часом з'явилися певні позитивні зрушення у суспільному, духовному житті нашої республіки. Відкриваються нові українські школи, класи у центральних та південних областях. Але ситуація, навіть не зважаючи на прийняття Закону про мову, ще не дуже змінилася. Треба добиватися

си хоча б рівня середньої 50-х років, коли відомість українських шкільних відповідальних і процентному відношенні ідентичності українського населення. Зараз у галузі народної освіти прантливо пролиняє русифікація. Та, на жаль, вона ще залишається у сфері вищої освіти, а деяких наших міністерствах та відомствах, як наприклад, у Держзатропромі, який повинен бути найбільш українізованим, бо має справу з сільською господарством, з нашим селом. Мова є важливим чинником і ринкової економіки, і організації дисципліни, і піднесення трудової хвилі. Реалізація Декларації про суверенітет України і впровадження Закону про мову — взаємопов'язані.

Учасники конференції обрали нові керівні органи товариства. Його головою обрано народного депутата України, поета Павла Мовчану.

Він і ділитися своїми думками щодо подальшої роботи цієї громадської організації.

С. ПАРИСЬКИЙ,
кор. УКРИНФОРМ.

Як допомогти дітям

оволодіти рідною мовою і літературою

Шановні батьки!

Нині, коли в країні відкрито шляхи до першого народного життя, коли прийнято Закон «Про мову в УРСР», Декларацію про суверенітет нашої республіки, постало питання розширення сфери вивчення української мови.

Перебудовують свою роботу відповідно до вимог сьомого вчительсько-словесника. Однак успішно оволодіти рідною мовою і літературою без вашої батьківської допомоги учні не зможуть. Тому радимо вам:

1. Допомогайте дітям оволодіти культурою усного і писемного мовлення. Щодня переглядайте зошити з рідної мови і літератури, спонукайте дітей до своєчасного і якісного виконання домашніх завдань. Пам'ятайте: рідна мова є засобом успішного засвоєння основ усіх наук. Янці ваша дитина добре знатиме рідну мову, вона краще навчатиметься з усіх предметів.

2. Виховання мовної культури — сильна спра-

ва школи і сім'ї. Намагайтеся говорити вдома гарною українською мовою. Слідкуйте за чистотою і правильністю мови ваших дітей, будьте самі прикладом. Пам'ятайте: дитина в усюму, в тому числі й у мовленні, наслідує дорослих.

3. Дуже важливо вже в раннього дитинства виховувати у дітей любов до книги. Тільки в сім'ї, де батьки спонукають дітей до читання, свідомо обговорюють прочитане, інтерес до художнього слова не зникає. Найкращий подарунок для дитини — цікава і потрібна книжка. Хай настільною книгою у вашій родині стане «Кобзар» Т. Г. Шевченка, час існує дороговказ до вдоволення людської душі, до єднання і братерства між народами.

4. Розвивайте індивідуальні здібності і нахили дітей, спонукуйте їх до участі у святах рідної мови, які проводяться в малій академії народних мистецтв.

5. Народні традиції, пісні передали нам у спадщину ваші діди і батьки.

Наше завдання — передати їх нащадкам. Допоможіть своїм дітям збагнути красу української народної пісні, перед якою схилився світ. Хай мамина пісня завіде у душу дитини ще в юності і супроводжує її все життя, збагачуючи духовно.

6. Радимо передплатити хоча б одну із літературно-художніх або громадсько-політичних журналів («Дніпро», «Київ», «Дзвін», «Вітчизна», газети «Літературна Україна», «Наша дитина»), читати та обговорювати в сімейному колі матеріали, що друкуються під рубриками «Сторінки призабутої спадщини», «А мова — як море», «Твір із шухляди». Читайте із своїми дітьми літературні сторінки газети «Наддніпрянська правда».

Не залишайтеся байдужими до духовності, а зайдіть і долі власних дітей.

Правління міської організації товариства української мови імені Т. Г. Шевченка.

ВИЗНАЧНЕ ІМ'Я У МОВОЗНАВСТВІ

Наступного року виповниться 85 років з дня народження нашого земляка, видатного вченого мовознавця академіка Івана Костянтиновича Білодіда. Ім'я цієї людини широко відоме не тільки в наукових колах дослідників мовних сварбів, а й в широкій громадськості нашої країни, за її межами. Адже не одне покоління користувалося підручниками і словниками української мови, випущеними під редакцією І. К. Білодіда. Провідний вчений радянської філологічної науки майже два десятиліття очолював Інститут мовознавства АН УРСР імені О. О. Потебні, обирався відомим президентом Академії Наук республіки, головою секції суспільних наук. Він очолював Український комітет славістики, входив у Міжнародний комітет славістики, а також займав інші громадські і наукові посади.

Сьогодні, коли значення української мови в нашому суспільстві зросло, а Верховна Рада УРСР при народній підтримці прийняла Закон про мову в Українській РСР і Декларацію про державний суверенітет України, коли в Києві двома завершили свою роботу наукова конференція українців, яка стала визначною віхою у розвитку української філології, доцільно звернутися до біографії видатного мовознавця, його безцінних мовних досліджень, наукових праць і видань.

Народився Іван Костянтинович в селі Успенці Онуфріївського району у 1906 році. В 1925 році закінчив Дніпропетровський педагогічний технікум і почав учителювати в селі Купецькій. Десятилітній історичний книж стає рідним слівцем молоді, обирається секретарем комсомольської організації.

Згодом І. К. Білодід вступає до Харківського педагогічного інституту професійної освіти, за-

хоплюється літературою і мовознавством, після закінчення інституту працює викладачем у вузах Харкова, Києва, Львова. З перших і до останніх днів Великої Вітчизняної війни — на фронті.

У післявоєнні роки повертається до викладацької діяльності. Захищає кандидатську, докторську дисертації. Деякий час очолює Міністерство освіти УРСР, бере участь у міжнародних педагогічних конгресах.

В історію українського мовознавства І. К. Білодіда увійшов як один з найглибших дослідників мови художніх творів, зокрема, таких авторів як М. Рильський, А. Малишко, О. Гончар, Ю. Івнюк, О. Довженко, Н. Рибак та інших. Він та Л. А. Будиховський стали засновниками нового напрямку філологічної науки — лінгвістичістики. Звід пера вченого виходили роботи про літературну мову І. Франка, М. Коцюбинського, Л. Українки, дуже ґрунтовною була монографія, присвячена Т. Г. Шевченку. Йому належали праці про мову Київської Русі, українську мову XVII—XVIII століть. Вчений брав участь у створенні і редагуванні двотомної праці «Курс історії української літературної мови», яка в цьому напрямі стала першим систематизованим дослідженням.

Академік І. К. Білодіда був одним із засновників молодшої галузі мовознавства — соціолінгвістики. Багато уваги приділяв питанню культури мови, підкреслював, що для кожної людини «досконале володіння... своєю рідною мовою є насущною потребою, однією з умов активної участі у творчому, державному, виробничому, громадсько-політичному і культурному житті».

Новаторство, організаційні здібності таланту І. К. Білодіда виявилися і в процесі організації наукової роботи Інституту мо-

вознавства АН УРСР. Під його керівництвом в Інституті поглиблювалися українська, російська, інші європейські мови, розглядаються проблеми структурної лінгвістики. На базі Інституту почалося створення і вийшло в світ капітальне 5-томне дослідження «Сучасна українська літературна мова». Аналогічній праці ще не знало слов'янське мовознавство.

В ці ж роки створюється і видається перший науковий «Словник української мови». А за тритомний «Російсько-український словник» його складачі П. А. Валуєв, С. І. Голованчук, Л. Л. Гумецька, В. С. Ільїн, Л. С. Паламарчук, Л. Г. Скрипник, К. К. Цілуйко на чолі з академіком І. К. Білодідом були удостоєні Державної премії УРСР.

За плідну, багатогранну роботу академік І. К. Білодіда був удостоєний високих урядових нагород. Ім'я цієї людини стало гординим в сучасному мовознавстві, для його молодих колег авторитет академіка був незаперечним.

Також риси вченого, як велика працездатність, досконалість, глибина і винахідливість наукових досліджень, значна громадська діяльність, адже Іван Костянтинович неодноразово обирався депутатом Верховної Ради УРСР, був делегатом ряду з'їздів Компартії України, багато в чому формували шанобливе ставлення колег, науковців, людей, з якими просто довелось стикнутися у житті І. К. Білодіду.

У 1981 році вистатного вченого не стало. Але його спадщина золотими літерами вварбована в романом наукової думки, фундаментальності його творів дозволяє нам, сучасникам, по-іншому дивитися на велику, могутню українську мову, життєдайність якої стверджує саме життя.

О. ЖУРАВСЬКА.

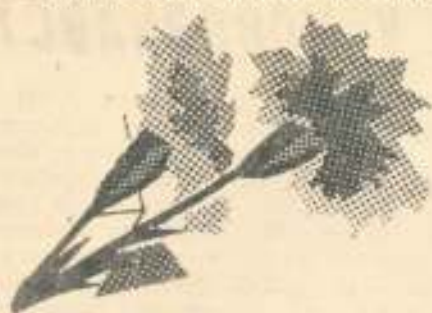
Пізнання

Ватіває снага з мого серця,
По слюванні, по краплі тече:
То страждання моїх глибоше осерце,
Незагойно було пече,
Серце шрами болочі покрили,
Є маленькі й великі вже є,
То зарубки де горе вселилось,
Хто влізна де чуже, де своє?
Перше горе — сирітські блукання,
З кам'яними серцями війна,
Друге горе — го пради шукання,
Боротьба з усіх сил, відчайна,
Третє — борсання в сінях брехливих,
У тенетах підлоги і ала,
У самотності водах бурхливих,
У човні, що плаве без весла,
А четверте — побачити, як в людях
Пожирає жадою все змії,
І центар доброти в наших грудях
Все сотає злота чорний рій,
Ну а п'яте — то сонце, що гасне,
Як на цвинтарі дітей носемо!
Бо існує в страшній тиждень
страшний.

Бо Чернобиля трупом п'ємо,
Не заснуть, Ніч мене не здолає —
З тридцять третього чуття голоси,
Наша совість проснулася, власі:
— Скільки цвіту згубили, красі!
Не заїчить ран, що сочаться зперто:
Ще Афганом ридать серця,
Те, в що вірили, — стерто,
роадерто,
Перезрелено все до миза!
Розчакнулись в ідей плутанині,
Янчара у ріднім краю,
Товчемося по інших, причипні,
Розгубили вже й мову свою,
Треба звітись міцним перевеслом
І зв'язати єдиного слова,
Щоб Україну в провалля не занесло,
Не згубила бездушність сліпа,
Серце шрами болочі покрили,
Є маленькі й великі вже є,
То зарубки, де горе вселилось,
Хто влізна де чуже, де своє?
Валентина КОНДРАТЕНКО,
с. Микольське.

Від щирого серця вітаємо
з 50-річчям від дня народження
ТКАЧЕНКО
Надію Семівіку.

Добра Вам і щастя багате бачення,
Хай для Вас минає біда,
І будуть веселими будні і свята,
Як чиста джерельна вода.

Коллектив УФ СІУБ «Орспрінткердосіла»

Спорт

Щасливих стартів, „Віраж“

Здається, нічим вже не можна здивувати світоводців. Замки вони до митингів з жовто-блакитним і чорно-червоними пропорами, не дивуються зникненню багатьох товарів на полицях магазинів, ні стала сенсацією жовто-синя палатка на площі імені В. І. Леніна з двома голодуючими. А ось червоної «Запорозьця» з рекламними наклейками і номером «42» на дверцятах і капоті викликає цікавість не лише у хлопчиків. Підходили юнаки, дорослі чоловіки. Цікавилися, що це за машина. Дізнавшись, що господар «Запорозьця» щойно повернувся з I-го міжнародного авторалі інвалідів з Москви, з повагою оглядали машину, розпитували.

Ми з Ігорем Довгим (як він господар цієї незвичайної машини) знаємо майже рік. Мені не байдужі його справи, і він завжди ділиться зі мною своїми успіхами та невдачами, планами на майбутнє. Ось і зараз з ним радіо його чергової перемоги в спорті, перемоги над собою. Ми розділяємося грамоти, призи, нагороди, фотографії, і його щасливі дитячі посмішки радують мене.

— Ігор, які успіхи з чим привітати!

Ніколи посміхався, простіше він мені грамоту. «Нагороджується Довгим Ігор, який посів III місце... першого особисто-командного автобагатоборства з елементами ралі «Надія-90».

— Як були організовані змагання? Хто був спонсором?

— Змагання були організовані на найвищому рівні. Організатором їх був Московський клуб інвалідів, а спонсором — радянсько-американське італійське підприємство «Тейс-спорт» і англійська фірма «Брат-бэр». Добре був підібраний готель для нас, інвалідів. Харчування і догляд також були добре продумані. Для нас були організовані екскурсії по Москві, відвідування цирку, спортивна шоу-програма з спортивною комедією «Дружба». Чітко було відпрацьовано технічне обслуговування і проведення змагань.

— Ігор, траса була важкою!

— Всього 284 кілометра з них 94 — по Москві, решта 190 — по області. Траса нелегкою була, але, як бачите, і ми не вийшли з шити.

— А які ще команди брали участь в цих змаганнях?

— Були екіпажі із ФРН, змішаний екіпаж СРСР — ФРН, а також з Москви,

Ленінграда, Алма-Ати, Одеси, Кишинєва, Каунаса, Тольятті, Красноярська, Львова, Новоросійська, Тбілісі, Таллінна, Лисичанська. Нашу команду представляли з і Володя Бахмат — штурман екіпажу. Спочатку у нас все йшло добре. Ми вже почали думати про перемогу. Але помилка, хоча і незначна, зилася у штрафні очки.

— Та все ж у вас III місце. Ти щасливий!

— Так!

— Ігоре, яким екіпажем вдалося вас обійти і які екіпажі тобі найбільше сподобалися?

— Перше і друге місце поділили московські екіпажі. Третє — наше. А мені найбільше сподобалися екіпажі, а те, що в знайшов тут нових друзів. Потоваришував з хлопцями з НДР, з Таллінна, з Москви. Обмінювали адресами. Сподобалася доброзичливість людей. А із спортивною точністю найкращими були екіпажі Юргена Гайдеба з ФРН і Лілема Вейма з Таллінна.

— Ігоре, є в місті люди, які підтримують ваш клуб «Віраж»!

— З тих пір, як головою міської Ради народних депутатів став Микола Михайлович Вінніков, нам стало набагато легше. Всі свої проблеми ми в ос-

новному розв'язуємо з його допомогою. Микола Михайлович завжди нас підтримує, допомагає. З його допомогою ми пробили бюрократичні перепони, байдужість.

— В наступному році, мабуть, у вас вже закінчиться спортивний сезон!

— Ні. В першій половині жовтня виступатимемо на змаганнях у Кишинєві, звідки отримали запрошення. Не гублю надії на перше місце. Хочете спробувати: «Від скромності не помру!» А чому б і ні!

Так, дійсно, чому б і ні? Особисто я не сумніваюся, що Ігор Довгим може стати чемпіоном. Адже лише за рік піднявся на третю сходинку п'єдесталу — це не так вже й мало. Більше того — це чудово!

Щасливих тобі стартів, «Віраж»!

Щасливих стартів тобі, Ігоре!

Інтер'ю записала
С. КРЯЧКО.

Від редакції. Коли виставив цей матеріал, команда «Віраж» попереду в Кишинєві з першим місцем. Нині екіпажі готуються провести в нашому місті першість СРСР серед інвалідів. Змагання відбудуться 28 жовтня і буде присвячені Дню народження комсомолу.

НЕДІЛЯ, 14 ЖОВТНЯ

Програма УТ

9.00 Новини, 9.20 Ритмічна гімнастика, 9.30 У неділю вранці. Інформаційно-музична програма, 10.50 Музичний фільм «Композитор Г. Гладков», 11.45 Для дітей, Канал «Д», 13.15 Новини, 13.25 Література наших днів. Вісімдесятники, 14.15 Зрастуй, горі! Виступає дитячий хор «Зірниця» Залізничного району м. Києва, 14.45 Село і люди. Агротурфірма «Україна» сьогодні, 15.15 Ви нам писали, Музична передача за листами глядачів, 16.00 Служба солдатська, 17.00 В країні Мультиплікати, 18.00 Фольклорний музичний театр Володимира Назарова, 19.00 Актуальна камера, 19.30 Телеспортсмена, 20.15 Прем'єра документального фільму «Петро Шелест. Роздуми». (Студія «Українохроніка»), 20.35 Грають Н. Малій (арфа) та О. Медведєв (фаяол), 20.45 На добраніч, діти! 21.00 А. Хачатурян. Концерт для скрипки з оркестром.

21.40 Художній фільм «Даніло — князь Галицький», 23.15 Вечірній вісник.

І програма ЦТ

8.00 Спорт для всіх, 8.15 Ритмічна гімнастика, 8.45 Тирем «Спортлото», 9.00 З ранку раленко. Передача для дітей, 10.00 На службі Вітчизні, 11.00 Ранкова розважальна програма з гостях у «Реклами-90», 11.30 Навколо світу. Альманах, 12.30 Здоров'я, 13.15 У світі казок і пригод. Мультфільм «Пригоди Домовенка», 14.25 Фотореконкурс «Земля — наш спільний дім», 14.30 Педагогіка для всіх, 15.30 «АРС» запрошує до «Олімпійського», 16.15 Сільська година. Панорама, 17.30 Марафон, 18.15 Недільний кінозал. «Калле і Бука», Мультфільм, 19.25 Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм «Неозброєним поглядом». (США), 21.00 Час, 21.40 Про просте і вічне, 21.55 П. Чайковський, 100 романсів, 22.10 Прем'єра п'ятого телефільму-концерту «Малет-шоу. 3 і 4 серії (Великобританія), 23.00 Футбольний огляд, 23.30 «Кюта для Жанни Д'Арх». Про міжнародний театральний фестиваль Гамбург — Москва.

II програма ЦТ

8.00 На зарядку ставай! 8.20 Мультфільми, 8.45 Кінолублістичка союзних республік, Прем'єра документального телефільму «Зелонники», 9.35 Концерт оркестру російських народних інструментів Держтелерадіо СРСР, 10.05 Світ, в якому ми живемо. Фільми режисера Ю. Бєлянікіна, «Періхи», 11.15 Відеоканал «Радянська Росія», 13.45 Повтор на ваше прохання. Письменик Валентин Пікуль, 14.40 Колаж, 14.45 Екранізація творів М. Гоголя, «Миргород і його мешканці», 17.00 Планета Міжнародна програма, 18.00 Прем'єра документального фільму «Раубіні-90». (Переврання чемпіонат), 18.15 Теоричний випір композитора С. Птичкина в Колонному залі Будинку спілок, 20.00 Вечірня казка, 20.15 «А у хорі мій голос чути», 21.00 Час (з сурдодоперекладом), 21.40 Кіноний спорт. «Пардубицький стильчез», 22.45 Ілюзіон. «Іван Мозжухін та інші» (російське кінематографічне зарубіжжя).

Редактор
В. ЖУРАВСЬКИЙ

«НАДДНІПРЯНСКА ПРАВДА»
12 жовтня
1990 р.,
4 стор.

«НАДДНІПРЯНСКА ПРАВДА» — орган Светловодской городской партийной организации, городского и районного Советов народных депутатов Кировоградской области (на украинском языке).
Редактор В. В. ЖУРАВСКИЙ.

НАША АДРЕСА:
317000 м. СВІТЛОВДСЬК
КИРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ
вул. Леніна, 4
(другий поверх)

До уваги громадян міста ПОСЛУГИ «СЛУЖБИ 006»

Відповідно з постановою Президії Верховної Ради Української РСР від 2 квітня 1986 року, рішенням міської Ради народних депутатів своїм рішенням від 18 жовтня 1989 року створив оперативну «Службу 006», обов'язком якої є виконання заходів щодо забезпечення оперативного реагування керівників підприємств, організацій та установ по усуненню недоліків у водопостачанні і каналізації, своєчасному сталому забезпеченні теплою, гарячою водою, електроенергією, чіткій роботі міського транспорту, ремонті будинків, благоустрої дворів, вулиць, пляжів, організації торгівлі, медичного, культурного та іншого обслуговування населення міста.

При цьому оперативна «Служба 006» приймає запити, скарги, на правдиво, лише після того, як громадянин уже звертався до відповідної організації, пов'язаної безпосередньо вирішувати це питання і не достав належного реагування.

Підприємства, організації та установи, відділи міськвиконкому повинні реагувати на передані «Службою 006» сигнали у першочерговому порядку, вирішувати питання негайно, або у строк, що не перевищує трьох днів. Вирішення складаних питань прирівнюється до строку розгляду письмових скарг — до 15 днів, а для окремих, особливо складних, встановлено строк не більше 30 днів.

При пошкодженнях та аваріях необхідно дзвонити по таких телефонах:

- Водопровідно-каналізаційної мережі — 2-74.18, 2-75.89, 2-43-20.
- Електричного освітлення будинків і квартир — 2-34.42, 97.5.47.
- Електричного освітлення вулиць — 2-36.71.
- Роботи ліфту — 2-09.50.
- Теплової мережі — 92-7.71, 92-7.02, 2-75.97, 2-25.92.
- Крім того:
- готель № 2 — 2-43.65, 2-75-13.
- готель № 3 — 2-25.29, 2-25.32.
- Котельня заводу «Спецалобетон» — 2-68.57.
- Котельня заводу залізобетонних виробів — 97.4.34.
- Радіотрансляційної мережі — 2-43.23.
- Телевізори та радіоприймачі — 2-53.74.
- Телефони — 08, 2-08-08, 2-14.14.

Телефони спеціального виклику:

- пожежна охорона — 01;
- міліція — 02;
- лікарня медична допомога — 03;
- аварійно-диспетчерська служба газу — 04, 2-53.04;
- аварійно-диспетчерська служба міста — 05, 2-43.80;
- приймання телеграм з квартирних телефонів — 06;
- приймання замовлень на міжміські телефонні переговори — 07;
- виклик таксі — 2-36.52;
- станція по рятуванню на воді — 2-74.65.

Довідкові телефони:

- Виробниче управління житлового та комунального господарства:
- приймальня — 2-42-05,
- майстер по санітарній обслузі — 2-37.19,
- начальник зеленого господарства — 2-19.13,
- охорона природи — 2-08.03,
- шляхово-експлуатаційна ділянка — 2-04.69,
- бюро ритуальних послуг — 2-35.24
- Довідкове бюро — 09.
- Автобусна станція — 2-42.18.
- Диспетчер центральної диспетчерської служби міського автотранспорту — 2-69.51.
- Диспетчер автобусного парку — 2-36.52
- Міське управління торгівлі — 2-25.31, 2-59.07.
- Комбінат громадського харчування — 2-24.62, 2-24.06, 2-38.25.
- Агенство аерофлоту (с. Подорожжя) — 9.05.97.
- Залізничний вокзал — 97-4-40, 97-4-80.
- Річковий вокзал — 2-17.59.
- Довідки про меднамети — 2-74.74.
- Повідомлення про погоду (автовідповідач) — 2-07.32.

МІСЬКВИКОНКОМ.